

Edukační list

Synechie, jejich prevence a léčba

Co jsou synechie?

Synechia vulvae je stav kdy dochází ke srůstu protilehlých okrajů sliznice poševního vchodu nebo malých stydkých pysků, a to výhradně na genitálu, který není pod vlivem ženských pohlavních hormonů – estrogenů. Pro synechie se používají též termíny labiální adheze či labiální konglutinace. Jedná se o jedno z nejčastějších gynekologických onemocnění u malých dívek obvykle v prvních letech jejich života.

Jak a kdy vznikají?

Synechie (srůsty) vznikají obvykle v důsledku hormonálních změn nebo infekce. U novorozenců a batolat je nejčastějším důvodem, že sliznice pohlavních orgánů je stále velmi jemná a pružná. V některých případech může dojít k přebytečnému výtoku z pochvy, což podporuje právě srůst měkkých tkání. Tento stav může být také způsoben nedostatečnou hygienou, či naopak hygienou nadměrnou, kdy se používají dráždivé prostředky.

Klidové období, kdy genitál není pod vlivem estrogenů a kdy může dojít ke vzniku srůstu, trvá u dívek již od 6 týdnů po porodu až do 9 let věku. Kůže a sliznice zevního genitálu i pochvy je přitom velice tenká, je tvořena jen několika vrstvami epitelu. Přítomné mazové žlázy produkují sekret, který společně s odloupenými částicemi epitelu (tkáně) tvoří takzvané *smegma* – tedy bílý či bělavý, až tvarohovitý maz. Pokud není maz řádně odstraňován, pak může dojít ke slepení protilehlých sliznic poševního vchodu, případně protilehlých malých stydkých pysků a vzniká takzvané *conglutinatio vulvae* (slepená pochva). Slepení pak postupně překrývá tenká krycí tkáň, která je schopna vytvořit kompletní srůst.

Již při tomto popisu je třeba upozornit na to, že v klidovém období někdy též dochází k srůstu malého a velkého stydkého pysku, což je někdy nazýváno jako *synechia lateralis*. Tento srůst ale nepůsobí žádné komplikace a v pubertě se sám rozvolní, není tedy potřeba jej jakkoli řešit.

Jaká rizika hrozí?

Je nutné zdůraznit, že synechie (srůsty) nepředstavují závažný zdravotní problém, ale jejich základním rizikem je vyšší pravděpodobnost vzniku zánětů močových cest, jež mohou vést k celkové kvalitě života dívky. V prostoru za srůsty totiž dochází k zadržování moči, ta postupně vytéká a tím dále dráždí zevní genitál. Vytékající moč se může relativně snadno bakteriálně infikovat a poté následně dojde k rozvoji zánětu. Při velmi rozsáhlém srůstu může být obtížné a nepříjemné až bolestivé i samotné močení. Někdy vlivem srůstu dochází ke změně směru proudu moči, což vede například s problémem učení chodit na nočník či toaletu.

Léčba a prevence synechií

K léčbě se používá mechanický, případně chirurgický postup rozrušení synechie (srůstu). Při pouhé konglutinaci (slepení) je možné, aby rodič jen dvěma prsty do protilehlých směrů roztáhnul sliznice, a tím srůst rozrušil. Při významnějším srůstu je pak nezbytné v ordinaci dětského gynekologa konzultovat další postup. Je-li srůst kožovitý, řešením je chirurgický zákrok v celkové anestezii. Vzniklá rána se po dobu hojení ošetřuje epitelizačními mastmi.

Je potřeba upozornit na to, že děti v klidovém období pouze zcela výjimečně (předčasná puberta, cukrovka, dlouhodobá antibiotická léčba) trpí jakoukoli mykotickou infekcí. Léčba antimykotickými krémy je zcela chybná a může vést jen k dalšímu podráždění.

Velmi důležité je, že vzniku synechií je možné efektivně předejít, a to dodržováním několika jednoduchých pravidel:

1. Správná péče

Základním pravidlem je každodenní správné provádění hygieny zevních rodidel. Očištění se nejlépe provádí umytou holou rukou. K umývání používáme dětské neparfémované mýdlo, které pomůže odstranit zbytky moče, stolice a výtoku (smegma). Mýdlo následně velmi pečlivě opláchneme tekoucí vlažnou vodou.

2. Mechanické oddálení, kontrola genitálu

Při každodenní koupeli je potřebné od sebe šetrně oddálit stydké pysky a očistit oblast poševního vchodu. Pravidelně kontrolujeme oblast genitálu, sledujeme počínající příznaky.

Nemusíte se obávat, že byste při běžné manipulaci v této oblasti vašemu děvčátku ublížili.

3. Hygiena a hydratace pokožky

Pokud není možné zajistit každodenní koupání, můžete toto nahradit po nezbytně nutnou a co nejkratší dobu použitím navlhčených hygienických ubrousků. Též je třeba dbát na to, abychom po močení, a i po stolici otírali genitál vždy směrem zepředu dozadu. Pokud je pokožka suchá, zvolíme vhodný krém či mast určené k hydrataci.

4. Přebalování

Dbáme na pravidelné přebalování. Plenku je třeba vyměnit, i když v ní není žádná stolice a je pouze pomočena. Pokud pozorujeme na genitálu zčervenání, otok, potíže s močením, výtok či jakékoli nepohodlí (například bolest) okamžitě vyhledejte dětského gynekologa. Včasnou diagnostikou a cílenou péčí zajistíte svému děvčátku úplné uzdravení.